

Esther Gramsbergen, docent architectonisch ontwerpen TU Delft

'Enclave of gangmaker voor stadsontwikkeling? Stedelijke integratie van naoorlogse universiteitscampussen als actuele ontwerpogave'

De stedenbouwkundige Samuel van Embden (1904-2000) heeft als geen ander het denken over de naoorlogse universiteitscampussen en het ontwerp van universiteitsgebouwen in Nederland beïnvloed. In 1970, tegen het eind van zijn carrière, komt hij tot de conclusie dat het in het campusontwerp draait om drie centrale ontwerpthema's: externe integratie, interne integratie en flexibiliteit (interview met Van Embden in het tijdschrift Plan, oktober 1970). De meeste naoorlogse campussen hebben inmiddels grote ruimtelijke veranderingen ondergaan. Het is hier de stelling dat de sleutelbegrippen van Embden een goede leidraad zijn om de ruimtelijke transformatie van de naoorlogse campus te beschrijven en te duiden. Het lijkt erop dat door de focus op de interne organisatie en het eigen vastgoedbeheer, de universiteiten zich vooral druk maken over interne integratie en flexibiliteit. Het gevolg is dat campussen zich meer in de richting van zelfstandige enclaves lijken te ontwikkelen dan als gangmakers van stedelijke ontwikkeling. Aan de hand van stads-, campus-, en analysekaarten van verschillende Nederlandse steden en universiteiten zal het thema van de stedelijke integratie van de naoorlogse campus inzichtelijk worden gemaakt. Het is de vraag of door het thema van de integratie van universiteit en stad opnieuw op de agenda te plaatsen niet geheel nieuwe perspectieven kunnen worden geopend voor zowel de ontwikkeling van de universiteiten als van de stad.